

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

*Santiago Garmendia Insausti "Don
Santiago"*

*Lazkao,
Gipuzkoa
(1921-2013)*

Aurkibidea

Biografia

Lazkaoko Intxaurrondotxiki baserrian jaio zen 1921ean. Zortzi anai-arreba ziren sendian. Aita Intxaurrondo baserrikoa zuen eta ama Maitz Goenakoa, biak ere Lazkaokoak. Eskola publikoan ibili zen maistra nazional batekin, baina baserriko semea izaki etxeko lanetan lagundu beharrak ez zion beti joaten utzi. 15 urterekin Ordiziako zapatagile baten dendan saltzaile lanetan aritu zen, ondoren Beasaingo tailer batean fresadoran eta baita CAF lantegian ere. Seminarioan jarraitu zituen ondorengo ikasketak eta karrera Gasteizen amaitu ondoren apaizgoan sartu zen, Urretxun, hain zuzen ere. Hirugarren apaiz laguntzaile lanetan aritu zen. Euskal Herritik zein kanpotik, eliz abesbatzak sor zituzan eskaintzak izan zituen, baina berak etxean nahiago zuela-eta, Urretxuko gazteekin triple irakasle hasi zen. Urretxuko bikario izana da. 55 urte pasa ditu elizari lotuta Urretxun, eta ia bertakoa dela esan daiteke, herrian denek ezagutzen baitute.

Zintak

LAZ-003

- **Proiektua:** Urretxu eta Zumarragako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2011-06-15
- **Iraupena:** 96 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxazarra, Ainhoa

Pasarteak

1. Lazkaon, ahizpa batzuen etxera eskolak ikastera

- **Erref:** LAZ-003/005
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:08:42. **Bukatu:** 00:10:55

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Lazkaon, familia baten etxera joaten ziren eskolak ikastera. Batez ere, otoitzak ikasten zituzten. Bi ahizpak erakusten zieten eskola: Pilarrek eta Ilarik. Euskaraz egiten zuten bertan.

2. Kaleko umeek errezago topatzen zuten lana fabrian

- **Erref:** LAZ-003/013
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:24:17. **Bukatu:** 00:25:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

Laburpena:

Hamalau urte zituela utzi zuen eskola nazionala eta lanean hasi zen. Kaleko umeak errezago hartzen zituzten lanerako baserriko umeak baino.

3. Eskola partikularra

- **Erref:** LAZ-003/014
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:25:29. **Bukatu:** 00:26:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Lazkaon, Don Vicente Pelutxorenera joaten ziren gazteak eskola partikularrak ikastera. Hilean duro bat kobratzen zuen.

4. Lehenengo lanak eta ordainsariak

- **Erref:** LAZ-003/015
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:26:40. **Bukatu:** 00:28:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Anaia Lazkaon zeukan oinetakoak saltzen. Honela, anaiarekin hasi zen fakturekin eta diru kontuekin laguntzen. Egunean hamar erreal ordaintzen zion anaiak. Denbora gutxi ibili zen han, fabrian hasi zen eta. Fabrian gutxiago kobratzen zuen, sei erreal egunean.

5. Bernedon bonbak egiten

- **Erref:** LAZ-003/017
- **Iraupena:** 0:03:32. **Hasi:** 00:29:55. **Bukatu:** 00:33:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Goierriko lantegiak

Laburpena:

Bernedon hegazkinetatik botatzeko bonbak egiten zituzten. Bonbak nola egiten zituzten azaltzen du: bolboraz bete eta txapaz estali. Espainiako ejerzitoari saltzen zizkieten bonbak. Gerra aurretik ere, Errepublika garaian, hiru bat mila langile zeuden Bernedon.

6. Txerrikumeak saltzen

- **Erref:** LAZ-003/019
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:34:04. **Bukatu:** 00:35:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Baserrian txerrikumeak saltzen zizkieten txerri-tratulariei. Txerrikume bakoitzeko sei bat ogerleko irabazten zuten.

7. Soldaduak Lazkaora sartu zirenekoa

- **Erref:** LAZ-003/023
- **Iraupena:** 0:03:42. **Hasi:** 00:40:11. **Bukatu:** 00:43:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Soldaduak Lazkaora sartu zirenean, Dukeren palazioan sartu ziren. Biraoka sartu ziren herrian, Ataundik behera. Lazkaon ez zuten ezer apurtu.

8. Abadetzarako ikasketak Gasteizko seminarioan

- **Erref:** LAZ-003/026
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:46:17. **Bukatu:** 00:48:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Seminarioa

Laburpena:

Abadetzarako ikasketak Gasteizko seminarioan egin zituen. Bertan ere euskara guztiz zapalduta zegoen. Orduan, seminarioan oinarritzko batxilergoa

('bachiller elemental') ikasten zuten. Seminariora joan aurretik Don Jose apaizarekin ikasi zuen latina.

9. Seminariora sartu aurretik musika eta latina ikasi zituen

- **Erref:** LAZ-003/027
- **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 00:48:54. **Bukatu:** 00:52:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Seminariora

Laburpena:

Armendariz apaizak animatu zuen Don Santiago seminariora joaten. Amak ez zuen uste egiteko ikasketak amaitzeko gai izango zenik. Seminariora joan aurretik, musikako eskolak eta latinekoak ikasi zituen elizako organistarekin. Hilean hamar pezeta ordaintzen zituen eskolen truke, ikatza banatzen irabazten zuena.

10. Gasteizko seminariora

- **Erref:** LAZ-003/029
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:54:26. **Bukatu:** 00:55:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Seminariora

Laburpena:

Gasteizko seminariora ikastetxe handi bat zen, bere pelotaleku, futbol zelai eta instalazioekin. Don Venancio Ictak latina irakasten zien. Abadetzari zuzendua zegoen seminariora.

11. Seminarioan ilea mozten zien apaizgaiei

- **Erref:** LAZ-003/031
- **Iraupena:** 0:04:30. **Hasi:** 00:56:19. **Bukatu:** 01:00:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Seminariora

Laburpena:

Seminarioan egunero edukitzen zuten latineko eskola. Seminarioan, apaizgaiei ilea mozten zien Don Santiagok. Ordiziako gizon batekin ikasi zuen ilea mozten. Sei txakur handi irabazten zituen ilea moztearen truke. Ilea mozteko makinak erabiltzen zituen, Eibarren eginak.

12. Apaiz egiteko ospakizunak

- **Erref:** LAZ-003/033
- **Iraupena:** 0:03:01. **Hasi:** 01:02:13. **Bukatu:** 01:05:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Seminarioa

Laburpena:

<p>Gasteizko seminarioan zeudenean, ostegun arratsaldeetan ordu beteko ibilaldia egiten zuten hiritik. Bost bat apaizgai zeuden seminarioan. Apaizgaiak apaiz egiteko eliz ospakizuna egiten zuten. Gero, 'meza berria' delakoa ospatzen zuten eta familiakoekin bazkaria egiten zuten.</p>

13. Umetatik bertsozale

- **Erref:** LAZ-003/039
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 01:17:59. **Bukatu:** 01:19:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

<p>Beti gustatu izan zaio bertsogintza. Umetan Uztapide eta Lazkao Txiki bertsolariak ezagutzen zituen. Orduan ferietara joaten ziren bertsopaper saltzaileak. Behin, aitzak ekarri zizkion bertsopaperak don Santiagori.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-17

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com